SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 136. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 19, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛИПНЯ 1991 Ч. 136. РІК XCVIII.

СУДДЯ ДОМАГАЄТЬСЯ АРЕШТУ С. ХМАРИ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 17-го липня, продовжилося судове засідання у справі Хмари-Григор'єва.

Перед початком праці суду усі підсудні знову виказали недовір'я судові. Степан Хмара подав заяву про відмову брати участь у судовому процесі, мотивуючи це тим, що суд ігнорує всі зауваження, скарги і вимоги підсудних. Після заяви С. Хмара покинув судову залю і в супроводі людей вирушив до готелю „Україна", де він мешкає. Тоді слово взяв головуючий суддя Білоусенко, який повідомив, що С. Хмару доставлять на суд примусово і утримуватимуть під вартою до закінчення судового процесу. Суд продовжиться наступного дня.

Демократичний блок Київської Міської Ради УРП і УАПЦ, звернулися до Верховного Суду з клопотанням про звільнення усіх арештованих у цій справі.

Як інформує Марта Коломиєць з „Українського Тижневика", у четвер вранці С. Хмара з'їв сніданок, побажав своїй доньці Олесі многих літ з нагоди її 18-их уродин і відповів на запити біля десятьох репортерів.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Львів. — З нагоди 50-их роковин проголошення акту відновлення української державности тут відбувся мітинг, на якому виступила дружина голови утвореного 30-го червня 1941 року Українського Державного Правління Ярослава Стецько, народні депутати України Степан Хмара, Лариса Скорик, голова Львівської Міської Ради Василь Шпіцер, голова Крайової Ради Руху Любомир Сеник та представники інших організацій. Промовці зазначили, що проголошення української державности було актом волевиявлення народу, яке показало всьому світові прагнення української нації до незалежности. До фасаду будинку колишнього Товариства „Просвіта", де було проголошено акт, прикріплено пам'ятну дошку, яку посвятили священики УГКЦ. Дошку відкрили голова Міськради В. Шпіцер і Я. Стецько. Під час урочистостей „Галицький оркестр" виконував стрілецькі марші, українські народні пісні. Виступив хор „Вирли", який виконав гимн ОУН. У мітингу брало участь близько 20,000 людей.

Вовчинці, околиця Івано-Франківського. — 30-го червня біля урочища „Козакова Долина" поблизу с. Вовчинців відбулося освячення місця побудови Малої Академії Народних Ремесел, Етнографії і Духовного Відродження, вивчення і збереження традиційних і нетрадиційних народних ремесел, обрядів, свят, виконавства, духовно-культурної спадщини, поглиблення та впровадження знань з усіх аспектів народознавства. Згідно зі статутом академія при співпраці з відділом культури міськвиконкому функціонуватиме на принципах повної економічної та грошової самостійности, тобто буде малим підприємством.

Чернівці. — Союз Українок Буковини організовує конгрес Союзу Українок, який має відбутися 23—25-го серпня цього року. Серед запрошених — союзянки ЗСА, Канади, Австралії, Франції, Австрії та представниці областей України. На конгресі Союзу Українок обговорюватимуться питання актуальних подій в Україні. Завдання Союзу Українок — дбати про шкільництво, дитсадочки, народне мистецтво, звичаї, традиції. Союз Українок Буковини звертається до всіх краян, підприємців та трудових колективів, новітніх організацій західнього регіону України з проханням допомогти в організації конгресу. Гроші можна перерахувати на розрахунковий рахунок 700776, МФО 35601 в Чернівецькому облбанку.

Донецька область. — Як повідомив Володимир Мазанов, рейд Руху та Товариства Української Мови „Просвіта" по шахтарським містом Селідове стрінули щільні кордони міліції. Це — попри офіційне звернення донецького правління ТУМ до міської влади м. Селидова, попри тверді обіцянки сприяти рейдові, дані головою міськвиконкому Олександром Федченком. Після довгих переговорів отримали дозвіл на в'їзд до міста. Мешканці

(Закінчення на стор. 3)

„Шахову корону — Україні!"

Нюарк, Н. Дж. — (Д-р О. Попович). — Так назвали фонд, що його створила громадськість Львова для підготови ґросмайстра Василя Іванчука в його боротьбі за звання чемпіона світу з шахів. Хоча Львів вже віддавна є шаховим центром світової слави, пишаючися такими ґросмайстрами як Білянський, Дорфман, Михальчишин, Романишин і Літинська, то за останній рік престиж Львова піднісся до нових висот завдяки метеоричному лету нової супер-зірки, Василя Іванчука, що переселився туди із Бережан, без сумніву найсильнішого українського шахіста в історії.

Цього року Іванчук в ¼ фіналі за мистецтво світу переміг ґросмайстра Юдасина вислідом 4½:½, а відтак виграв насильніший турнір всіх часів в Лінарес, Еспанія, перемагаючи там чемпіона світу Каспарова і колишнього чемпіона Карпова. Перед Іванчуком тепер серія тяжких матчів проти найкращих шахістів світу, але хоча він і має реальні шанси на шахову корону, то це в нинішніх часах неможливо осягнути самим талантом. Потрібна йому професійна група тренерів, помічників, аналітиків та інших фахівців. Розуміючи це і трактуючи Іванчука з точки зору престижу України як національний скарб, львів'яни створили названий фонд, що його очолює ректор Львівського Університету ім. Івана Франка, проф. Іван Вакарчук. Він закликає жертвувати фінансові внески на валютний рахунок Но 670801 84 у Львівському облуправлінні Зовнішекономбанку СССР, МФО-805175.

Шахова дружина УСЦАК, що змагалися в Галичині в червні з нагоди святкування ювілею СТ „Україна", Львів, вже зложила свій даток на фонд „Шахову корону — Україні!" Шахісти закликають усіх піти їхніми слідами і допомогти українцеві в його намаганнях стати чемпіоном світу.

ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ БОРЦІВ

Нюарк, Н.Дж. — Тут в неділю, 21-го липня, в церкві св. Івана Хрестителя після Служби Божої відправлятиметься Панахида за бійців І-ої УДУНА „Галичина", які полягли у битві під Бродами. Братство кол. вояків І-ої УДУНА, ньюаркська Станиця, закликає усі українські молодечі і комбатантські організації взяти участь у Панахиді.

ВИМАГАЮТЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Як уже інформовано, в Україні у вівторок, 16-го липня, відзначено першу річницю проголошення декларації про державний суверенітет. Цей день узаконено як офіційне свято і день вільний від праці. Та в різних областях річницю проголошення суверенітету святкували порізному.

У Києві тисячі громадян зібралися на площі біля Республіканського стадіону для участи у мітингу. Виступили представники Руху, УРП, УМА, СНУМ, кримсько-татарського Меджлісу, (Народних Зборів), та Вільного Козацтва. Представники Руху закликали провести всеукраїнське віче у вересні перед початком сесії Верховної Ради України. Представник Всеукраїнського Об'єднання Комітетів Солідарности Трудівників (ВОКСТ) Володимир Лучишин закликав провести двогодинний попереджувальний страйк перед початком обговорення проєкту союзного договору у Верховній Раді.

Зачитано відкритого листа народного депутата України Степана Хмари до судді Білоусенка. У листі С. Хмара повідомляє, що надалі відмовляється брати участь у судовому процесі. Зачитано також заяву ув'язненого Миколи Головача. Учасники мітингу ухвалили звернення до голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука і генерального прокурора України Михайла Потебенька на захист лідера УМА Анатолія Лупиноса. Ухвалено резолюцію з вимогою створити єдину координаційну раду з метою визнання союзного референдуму на території України незаконним. У зверненні до Верховної Ради вимагається припинення всіх політичних процесів, а також створення національних кордонів України, створення конституції України. Після мітингу відбулася маніфестація на центральних вулицях міста з участю близько 400,000 людей. Виступили художні колективи. Святкування закінчилося феєрверками.

Святкування відбулися також у всіх областях України, зокрема у Львові, Тернополі, Івано-Франківському, Полтаві, Миколаєві, Херсоні, Донецькому, Одесі, де провели також опитування стосовно майбутнього президента України. Кандидатами на пост президента одесити назвали Левка Лук'яненка, Степана Хмару, Леоніда Кравчука, Вячеслава Чорновола, Михайла Гориня.

Однак у деяких областях місцева влада заборонила святкування першої річниці проголошення декларації про державний суверенітет України. Зокрема, мукачівська компартійна влада фактично зірвала святкування, а членів УРП, які все ж організували мітинг, попереджено про заборону і „неприпустимість будь-яких антидержавних випадів". Під час святкування на мітингу в Мукачеві від УРП виступив Ярослав Киричак, який критикував місцеву владу за заборону проведення святкувань. Замість святкового концерту на Площі Ракочі відбулася одноденна голодівка членів УРП, які протестували проти свавілля місцевої влади.

У Дніпропетровському також заборонили демонстрацію з піднятим синьо-жовтого прапора, дозволивши лише мітинг. Натомість Запоріжжя і Херсонщина прокинулись від трівалого застою й 16-го липня там активно відзначили річницю проголошення суверенітету, а в Херсоні замість гасла „Слава КПСС", нині привертає увагу громадян нове гасло „Слава Україні!" Учасники мітингу в Херсоні тримали синьо-жовті прапори та гасла: „Хай живе незалежна соборна Українська держава!", „Боже, врятуй Україну!" Щоправда, виступив офіційний представник, який „від імени робітничої кляси" зачитав текст заяви до ВР УССР з вимогою прискорити підписання союзного договору. Альтернативну заяву від демократичних об'єднань зачитати не дозволили.

У Царичанці, Дніпропетровської области, райвиконком ухвалив рішення про оголошення 14-го і 15-го і 16-го липня робочими днями і про недоцільність святкувань на честь проголошення суверенітету України.

Демонстрації в Києві не вгавають. Також в інших містах України нарід домагається здійснювання поодиноких принципів декларації суверенітету України.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Естонії Леннард Мері поїхав до Лондону з офіційною візитою. Він репрезентував інтереси балтійських держав на зустрічі керівників урядів „великої сімки".

В СТОЛИЦІ АЗЕРБАЙДЖАНУ Баку розпочав працю перший з'їзд Народного фронту Азербайджану. На ньому буде обговорено соціяльно-політичну ситуацію в республіці. На з'їзді присутні представники Народних фронтів Естонії, Латвії, Татарстану, Чечено-Інгушеті.

БОЛГАРСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що розгнівана група демонстрантів у Софії напала на посадника столиці Олександра Каракачанова, коли він заборонив їм мітингувати біля будинку телевізійного центру. Демонстранти вимагали усунення голови держтелерадіо Огняна Сапаєва у зв'язку з його „прокомуністичними поглядами". Каракачанова в часи Тодора Живкова переслідували як противника комуністичного режиму, однак його сьогоднішню позицію в Болгарії вважають не досить активною у протистоянні комуністам.

В НЕДІЛЮ, 14-ГО ЛИПНЯ, фракція непарляментарних дій Соціял-демократичної партії Росії разом з воронезьким Народним фронтом провела акцію на захист Валерії Новодворської, Владіміра Данилова, Степана Хмари і всіх політв'язнів в СССР. Учасники акції зібрали понад триста підписів проти переслідувань за політичні переконання в Совєтському Союзі.

В НЕДІЛЮ, 14-ГО ЛИПНЯ, в Івано-Франківському на Вічевій Площі відбувся мітинг протесту жителів Івано-Франківської, Львівської і Тернопільської областей проти зруйнування пам'ятників Петлюрі, Коновальцеві, Бандері та іншим великим борцям за незалежність України. Наприкінці мітингу було публічно спалено портрет Леніна.

ВАРШАВСЬКИЙ СУД виправдав видавця журналу „Не" Єжи Урбана, якого звинувачували в розповсюдженні порнографії. Суд визнав, що вміщена в журналі фотографія роздягнутої пари не заподіяла моральної шкоди суспільству. Однак справа тут, мабуть, не так в порнографії, як в тому, що „Не" систематично критикує польський уряд за порушення свободи слова і католицьку Церкву — за спроби заборонити аборти.

СУД ФРАНЦУЗЬКОГО міста Ліону засудив колишнього пресового секретаря партії „зелених" Жана Бріера до тримісячного ув'язнення в тюрмі і 20,000 франків (3,800 дол.) кари за критику Ізраїля, яку суддя визнав як расистську.

ГОЛОВА РАДИ МІНІСТРІВ Росії Іван Сілаєв надіслав на адреси урядів Литви і Естонії телеграми, в яких говориться, що підвищення цін на продовольчі товари без попередньої консультації є порушенням ряду статей міжурядових угод.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 16-ГО липня, сенатська Комісія для справ розвідки відсунула до половини вересня переслухання Роберта Ґейтса, якого президент Джордж Буш наменував на становище директора Сі-Ай-Ей. Голова комісії сенатор Дейвид Борен і член комісії сенатор Френк Мурковскі сказали, що їм потрібно часу на те, щоби з'ясувати чи кандидат Р. Гейтс знав більше, як він до цього признається, про Іран-контра аферу в 1986 році, коли він займав пост заступника директора Сі-Ай-Ей. Відсунення переслухань, як твердять спостерігачі, не є конечно злою познакою для Р. Гейтса, але все таки наражає його на цілий ряд непотрібних питань і завваг, на котрі він зможе формально та під присягою відповісти аж у вересні.

КОЛИШНІЙ ПОСАДНИК Філядельфії та одна з найбільш кольоритних постатей політичного життя міста Братньої любови, Френк Л. Різзо, помер на розрив серця у вівторок, 16-го липня. На політичну арену Ф. Різзо вибився будучи комішенером міської поліції під час расових зав ворушень у 1960-их роках. Вперше обрано його посадником 1971 року, а вдруге майже без цілковитої опозиції в 1975 році. Кілька місяців тому він вирішив знову кандидувати на посадника Філядельфії, але цим разом, як республіканський кандидат. Два попередні рази він кандидував і був обраний, як демократичний кандидат. З цього приводу аналітики твердять, що з його смертю республіканці втратили можливість мати свого кандидата посадником Філядельфії, бо відповідного кандидата на його місце республіканці покищо не мають.

У СВОЄМУ ПЕРШОМУ тямкому підрахунку перебігу воєнних дій в околицях Перської затоки, Департамент оборони уважає, що американські військові з'єднання мусять поліпшити вміліть збирати відомості про ворога на полі бою та застосовувати кращу оборону проти тактичних ядерних ракет подібних, до типу „Скад". У тимчасовому звіті, який на замовлення Конгресу виготовляє Пентагон говориться також про те, що шукання за мобільними ракетами „Скад" було дуже коштовним і підкреслюється, що ЗСА на початку воєнної кризи не були готовими відповідно захистити своє військо на випадок вжитку біологічної зброї. Цей точний звіт Конгресу має бути готовий до 15-го січня 1992 року. Він посилається в майбутньому військовим вишколам та виробленню стратегій.

МАЙБУТНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ амбасадор до Москви Роберт Стравс, на переслуханнях сенатською Комісією закордонних зв'язків, сказав, що він є проти того, щоби тепер давати масову допомогу СССР. Він уважає, що тепер, коли економіка СССР є в цілковитому розвалі завдяки гнилій бюрократії та при існуючому масовому розчаруванні народу, масова допомога не є на часі. Одначе він відразу застеріг, що коли СССР почне конкретно реформувати свою економічну систему та спрямовувати її на правильний ринковий шлях і дальше робитиме демократичні зміни, то він уважає, що Америка повинна бути готова допомогти СССР.

В КІНЦІ ЛИПНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕРШИННА КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

Лондон. — Президент З'єднаних Стетів Америки і генеральний секратар ЦК КПСС та президент СССР Міхаїл Горбачов, не зважаючи на існуючі труднощі, договорилися у справі зменшення атомової стратегічної зброї, зокрема балістичних ракет і бомбардувальників і довго очікувана зустріч на вершинах між ними відбудеться в кінці липня в Москві.

Очевидно, до цієї зміни чимало причинився М. Горбачов, беручи на себе великий риск у справі скорочення принаймні на 30 відсотків нуклеарної зброї, завдяки якій комуно-московська імперія опинилася серед великих держав, хоч економічно її вже давно зараховували до країн „четвертого" світу і вона не спроможна сьогодні без допомоги Заходу, прогодувати власного населення.

Тим разом совєтський керівник, маніпулюючи у Вашінгтоні за посередництвом свого міністра закордонних справ Александра Безсмертних і в Лондоні особисто, добився деяких успіхів. Він, а зглядно СССР, отримав статус члена-спостерігача в Монетарному фонді і Міжнародному банку для розвитку европейських країн, обіцянку допомоги фахівцями і фондами, але тільки тоді, як буде ефективно діяти совєтська перебудова, зокрема перехід совєтської економіки до системи вільного ринку і демократичні перетворення, на які дуже часто натякав Горбачов, приписуючи собі більшість заслуг за зміни, які наступили у Східній Европі і які наступлять незабаром в самому СССР.

Не всі бажання Москви були позитивно полагоджені, бо Японія і чимало інших европейських держав не мають ще довір'я до Совєтського Союзу, який донедавна був їхнім ворогом і противником. Президент Дж. Буш і американська делегація взагалі не була вдоволена маніпуляціями А. Безсмертних у Вашінгтоні, переговори якого з державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером зводились до пропагандивних маневрів і вичікування на початок лондонських нарад. Приціл був скерований на економічну допомогу і на те, щоб при допомозі домовлености про зменшення атомової зброї добитися якнайбільших успіхів.

Стара тактика імперських чинників, написала німецька газета „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ". Москва все дивилися заздрим оком на матеріяльні добра західнього вільного світу і тим разом хотіла переломити леди обережности на Заході. Сталося те чого боялись західні представники: тема допомоги для Совєтського Союзу домінувала на конференції „великої сімки", — заявив кореспондентові „Вашінгтон Пост" Майклу Даббсові американський високий дорадник Президента, який не бажав, щоб називати його прізвище. Тема Горбачова і економічної допомоги для рятування імперії домінувала в Лондоні, хоч британські засоби масової інформації в більшості літепло інформували про перебіг розмов і цілком не захоплювались горбачовською делегацією, а сам Горбачов не зробив великого враження на англійців. Одним словом Москва зуміла цілком помішати темі і завданням конференції. Крім того совєти страшили европейських лідерів „маревом" громадянської війни в СССР, якої очевидно не буде. Скорше полетить голова „політичного артиста" М. Горбачова, якого в Кремлі тримають тільки для того, щоб він причаровував Захід, бо в себе вдома він вже давно втратив популярність.

В такій ситуації президент Дж. Буш поїде до Москви на вершинну конференцію і підписання договору, яке не матиме жодної тривалої вартости в ситуації існування тоталітарної системи в СССР і повної контролі над озброєнням Комуністичної партії, партії тоталітаристів і фашистів, яка поділена різними протиріччями.

Треба сподіватися, що Дж. Буш відвідає також принаймні деякі більші республіки СССР, які проголосивши свій суверенітет змагаються за повну самостійність і незалежність від Москви.

Хорватія звернулася до комісії Європейської спільноти

Загреб, Югославія. — У вівторок, 16-го липня, Загреб звернувся до комісії Европейської спільноти, яка займається югославською проблемою, з проханням послати спостерігачів у Хорватію. Спочатку було вирішено, що група, в яку увійде 50 спостерігачів, направиться у Словенію. Загреб мотивував свою просьбу тим, що ситуація у Словенії поступово нормалізується, а в Хорватії, навпаки, є надто напруженою. У завдання групи входить контроля за виконанням умов Бріонської декларації.

У договорі про присутність спостерігачів комісії Европейської спільноти в Югославії, підписаному 8-го липня на острові Бріоні в Адріятичному морі, сказано, що „спостерігачі поширюють свою діяльність на територію Словенії і Хорватії". Однак президія Соціялістичної Федеративної Республіки Югославії покищо не схвалила цю частину угоди із-за відсутности кворуму. Чергова зустріч повинна була відбутися на Бріоні у понеділок, однак туди прибули лише голова президії Стіпе Месіч і словенський голова Янес Дрновсек. С. Месіч повідомив журналістів, що представники республік Македонії, а також Боснії і Герцеговини прибудуть дещо пізніше. Президенти комуністичних Сербії і Чорногорії заявили, що відмовляються брати участь у зустрічі.

У Хорватії не припиняються збройні сутички між сербськими націоналістами і територіяльними силами республіки. В селі Топуско, наприклад, що розташоване 60 км на південь від Загребу, бій між сербами і хорватами тривав п'ять годин. Семеро хорватів були поранені. Про втрати з сербської сторони не повідомлено.

С. Гуссейн переводить чистку серед генералів

Багдад, Ірак. — Газета „Ню Йорк Пост" повідомила у числі з 16-го липня, що іракський диктатор Саддам Гуссейн переводить чистку серед старшинського корпусу, вишукує „зрадників", „змовників" і тих, які нібито готовились до перевороту і усунення його від влади. Згідно з повідомленням, С. Гуссейн наказав застрелити 18 старшин, в більшості генералів.

Адміністрація президента Джорджа Буша розпоряджає достовірними інформаціями про те, що Гуссейн викликав до Багдаду 14 генералів. Вони думали, що їдуть на військову нараду, або по бойові нагороди,

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Парадне заприсяження Єльцина — новий удар по комунізмі

Перед першими демократичними виборами у Російській федеративній республіці, в яких Боріс Єльцин кандидував на пост президента, Міхаїл Ґорбачов заявляв, що названа республіка не потребує окремого президента, бо її столиця і столиця СССР — ця сама Москва й окремішність Російської СФСР забезпечена окремим парляментом. Партійний орган „Правда" вів, з доручення Ґорбачова, кампанію проти Єльцина. „Лявінний" вибір Єльцина зараз у першому голосуванні був моральним і політичним поличником для Ґорбачова, але в політиці нема образ. Заприсяження Єльцина у великій залі „Палацу конґресів" відбулося з таким парадним церемоніялом, наче це вступав на престіл володар великого царства. Співав хор патріотичний гимн, але не Інтернаціонал, — присягу приймав патріярх Алексій. Текст присяги — судячи по змісті, що його подав „Ню Йорк Таймс" з 11-го липня ц. р. — наслідував текст присяги американських президентів, говорив про мир, закономірність і демократію.

Патріярх Алєксєй таврував комунізм і просив новозаприсяженого президента, щоб держава повернула Церкві загарбані святині. Портрет Леніна був закритий картою Російської СФСР. Сказано було про 70 років руйнування Росії комуністичним правлінням, про правильність повороту Ленінграду до давньої назви Санкт Петербурґ і замість червоного прапора був національний російський. Присутність духовників всіх тих віровизнань, вірні яких є громадянами РСФСР мала маніфестувати релігійну толеранцію у республіці за нового президента. Сам Ґорбачов опинився у ситуації, в якій мусів вітати Єльцина і бажати йому всіх благ, а Єльцин, як личить у міжнародноу світі з куртуазійним церемоніялом, запевнив Ґорбачова, що він, Єльцин, підтримає кандидатуру Ґорбачова на президента СССР у вільних демократичних виборах. 40-хвилинна парада заприсяження Єльцина відбулася за змістом і формою так, наче б у Москві не було вже комунізму.

Може дехто скаже, що все це була одна велика комедія. Але такого видовища не можна було уявити собі ще рік-два тому. Це була знову маніфестація політичного тріюмфу колишнього комсомольця, який зробив кар'єру у Комуністичній партії, ставши членом Політбюра, але виступив з партії і повів боротьбу проти неї. Обмін ввічливими заявами Єльцина і Ґорбачова на тлі їхньої ще дуже недавньої різкої ворожнечі доказував основну зміну ситуації. Колись Ґорбачов викинув Єльцина з Політбюра і колись Єльцин публічно закликав Ґорбачова, до резиґнації, як нездібного кермувати країною, — тепер вони обидва стали об'єктами атак збоку твердолобих комуністів і Ґорбачов, генеральний секретар Компартії потребує Єльцина, щоб показати народам СССР і всьому демократичному світові, що він співпрацює з трибуном децентралізації влади і демократичних реформ.

Комуністична партія СССР розрослась, запустила коріння, створила цілу верству „совбурів" (совєтських буржуїв), створила мільйони галапасників, які у партії мають свої упривілейовані позиції. Тому розвал такої могутньої партії, яка ще недавно мала конституційний монополь влади, не може статися через ніч. Рештки цієї партії є все ще потугою, бо підтримує їх верхівка армії і КҐБ. Процес розкладу мусить тривати довго і проходити поступово та різними етапами.

Зріст популярности Єльцина поруч із паралельним упадком популярности Ґорбачова, вибір Єльцина на найвищий пост в імперії зараз після посту, що його займає Ґорбачов, втеча з партії понад 3-ох мільйонів членів, — це знаменні етапи партійного шляху до повного банкрутства і загину. Постання недавно Фронту за демократичні реформи під головуванням Едуарда Шеварднадзе, який теж виступив з партії, це такий удар по Компартії як і ця антикомуністична парада заприсяження Єльцина у Кремлі. Ще можуть бути різні несподіванки у цій країні політичного й економічного хаосу. А втім ми раз-у-раз отримуємо нові докази, що Компартія СССР загибає. І Міхаїл Ґорбачов має до вибору: або загинути разом із Компартією, або виректися і співпрацювати над її упадком. Все вказує на те, що він вибере той довгий шлях і правдоподібно Ричард Ніксон матиме рацію, що „Ґорбачов переживе всі кризи".

М. Мельник

ПРОЄКТ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

У вересні 1990 року Р. Н. Нішанов, голова Ради Національностей Верховної Ради СССР, звітував на сесії ВР СССР про хід переговорів між Ґорбачовим і представниками дев'яти республік про союзний договір, тим часом переговори продовжувались. Тепер уже формальний проєкт договору представники дев'яти республік підписали і він був опублікований 28-го червня.

Збираючись читати цей проєкт, на думку приходить одне основне питання. Чи проєкт передбачає політичну автономію, чи обмежується до адміністративної автономії?

У проєкті цілий час говориться про передання республіками центрові повновластей у різних ділянках. Які повновласті мали б республіки передати центрові? Адже ж усі потрібні йому повновласті центр має від двадцятих років. І тому більш логічно було б спитати, які повновласті центр має охоту передати республікам? Та з пропаґандивної точки зору воно дещо краще виглядає, коли начебто суверенні республіки добровільно вирішують обмежити їхню суверенність в користь центрального, чи — вживаючи мовну еквілібристику Ґорбачова — федерального уряду.

На основі нового проєкту, „Законодавчу владу Союзу здійснює Верховна Рада Союзу Радянських Суверенних Республік (СРСР), яка складається з двох палат: Ради Республік і Ради Союзу. (...) Рада Союзу обирається населенням усієї країни по виборчих округах з рівною чисельністю".

Депутатів до Ради Республік вибирають громадяни республік. У голосуванні в Раді Республік кожна республіка має тільки один голос. Коли в Союзі буде 15 республік, тоді максимальне число не депутатів, а голосів буде 15. На жаль, проєкт не висловлюється виразно про членство в Раді Республік. У СССР є ще двадцять автономних республік. Коли б вони стали членами Ради Республік, тоді політична роля цієї палати була б заторкнена в основний спосіб.

„Закони, прийняті Радою Союзу, набирають чинности після схвалення Радою Республік. Якщо закон, прийнятий Радою Союзу, не дістане схвалення в Раді Республік, він розглядається повторно в Раді Союзу і набирає чинності за умови голосування за його утвердження не менше двох третин депутатів цієї палати".

Як бачимо, зміни у відношенні до законодавчих палат — суттєві. Виходить, що з'їзд народних депутатів СССР перестав би існувати. На місце Ради Національностей прийшла б Рада Республік, яка в дійсності дістала б право вето відносно законів ухвалених Радою Союзу. Цей факт важливий тому, що над Радою Союзу без сумніву домінували б росіяни. В Раді Республік Росія мала б тільки один голос. Та коли б членами Ради Республік стали Автономні Республіки, тоді росіяни мали б багато більше голосів. Та навіть в такому випадку неросійські нації СССР могли б уневажнити значну кількість неви гідних їм законів. І тому надання цього роду компетенцій Раді Республік треба б вважати політичною поступкою зі сторони уряду імперії.

На основі проєкту, президент СССР був би вибираним цілим населенням країни. Його компетенції були б приблизно такі самі, що їх має тепер Ґорбачов: „Президент Союзу виступає ґарантом додержання Союзного Договору, Конституції і Законів Союзу; є головнокомандуючим Збройними Силами Союзу: представляє Союз у відносинах із зарубіжними країнами; ...Кабінет міністрів Союзу... (є) підпорядкований Президентові Союзу і несе відповідальність перед Верховною Радою. Кабінет міністрів формується Президентом Союзу за погодження з Верховною Радою Союзу. (...) Рада Республік... ритифікує міжнародні договори Союзу ССР і обирає Конституційний Суд Союзу РСР; дає згоду на призначення Кабінету Міністрів Союзу РСР".

Як бачимо, нації СССР мали б деяку можливість рішати про персональний склад уряду і Конституційного Суду СССР. Ця модифікація теж входить у категорію не адміністративної, аполітичної поступки зі сторони імперії.

У проєкті кажеться, що „Держави, які утворюють Союз, ...мають право встановлювати безпосередні дипломатичні, консульські, торговельні та інші зв'язки з іноземними державами, обмінюватися з ними повноважними представництвами, укладати міжнародні договори ...не порушуючи міжнародні зобов'язання Союзу".

Цей параграф гарно звучить на папері. Та в іншому місці проєкту читаємо, що до компетенцій уряду Союзу належать: „Здійснення зовнішньої політики Союзу і координація зовнішньополітичної діяльности республік; представництво Союзу у відносинах з іноземними державами і міжнародними організаціями; укладання міжнародних договорів Союзу. Здійснення зовнішньоекономічної діяльности Союзу і координація зовнішньоекономічної діяльности республік; представництво Союзу в міжнародних економічних і фінансових організаціях, укладення зовнішньоекономічних Угод Союзу".

Отже республіки начебто мають право встановляти свої посольства за кордоном, та яка держава їм на це дозволить, коли всі дійсні компетенції в усіх суттєвих ділянках є в руках не республік, а центрального уряду? Під сучасну пору ніяка держава з Пенсильванією дипломатичних зв'язків не підтримує. Це значить, що в тих ділянках не було б ніяких суттєвих різниць між Україною Брежнєва і Ґорбачова.

В економічній ділянці залишилася б приблизно такою, якою вона є під сучасну пору, де уряд України забрав з-під контролі Москви значну кількість підприємств. На основі проєкту, до компетенції центрального уряду належали б: утвердження і виконання союзно-

(Закінчення на стор. 4)

Микола Мушинка

Скільки русинів-українців у Словаччині?

На початку березня цього року в Чехо-Словаччині проходив чергoвий перепис населення, одним з пунктів якого було встановлення національности. Як відомо, русини-українці у Чехо-Словаччині становлять одну національність, що виражено й графічно написанням їх національности через дефіс. Представники „Русинської оброди" домоглися від уряду, що у переписних листках були наведені дві окремі національності: русинська та українська, твердячи, що перепис ніби доведе, що на Пряшівщині українців немає, а якщо і є, то в незначній кількості, не більше 20 відс., тоді як 80 відс., тобто чотири п'ятих населення, за їх підрахунками, мали зголоситися до русинської національности.

Із тих передбачень виходила і вся дотеперішня діяльність „Русинської оброди".

У п'ятницю, 28-го червня, міністер внутрішніх справ Словацької республіки Ладіслав Пітшнер на засіданні Президії Словацької народної ради оголосив тимчасові результати перепису населення, згідно з якими на території Словаччини до русинської національности зголосилося 16,937 людей, а до української — 13,847. Разом це становить 30,784 особи, що є майже на 7,000 менше, ніж було в 1980 році. В дійсності кількість русинів-українців на Словаччині є принаймі у чотири рази більша, ніж подає офіційна статистика. Справа в тому, що переважна більшість з них записалася (або їх записано) словаками. Немалу ролю тут зіграла і словакізаторська політика Церкви.

Отже прогнози „Русинської оброди" не виправдалися. Українців наперекір сильній антиукраїнській пропаґанді виявилося не у п'ять разів менше, ніж русинів, а майже стільки як і їх (45 відс.). У цілій Чехо-Словаччині кількість українців є більша, ніж кількість русинів.

З цього випливає, що русини й українці мали би і в майбутньому виступати як одна національність „русини-українці" (як це пропонує і практикує Рада Союзу Русинів-Українців Чехо-Словаччини), бо лише так вони зможуть зберегти свою самобутність і уникнути повної асиміляції.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕ ТОЙ ПОЕТ

У „Свободі" з 27-го червня ц. р. число 121, появилася стаття п. Миколи Костко „До думки про зміну національного гимну" в якій він подає суґестії, щоб усучаснити наш національний гимн, а точніше підшукати відповідний текст та позбутися таких слів „воріженьки" „роса на сонці" тощо. Він суґерує, щоб прийняти гимн, який зачинається словами „Живи Україно, живи для краси", але тут він зробив кардинальну помилку, приписуючи авторство цієї пісні Володимирові Сосюрі. „Пісню живи Україно, живи для краси" написав за часів нашої державности Олександер Олесь. Цю пісню можна знайти у творах Олеся, або у декляматорі „Вперед Україно", виданого після Другої світової війни Першою Українською Друкарнею у Франції.

Мені здається, що автор статті мав на думці поему В. Сосюри „Любіть Україну, любіть..." тому й приписав вірш Олеся — Сосюрі.

Микола Мартинюк
Блюмінґтон, Інд.

В. Васківський

НАЗУСТРІЧ СЛАВНОМУ ЮВІЛЕЄВІ

Серед мальовничої природи на правому високому березі річки Псьол, у тому місці, де до неї впадає тихоплинна Грунь, розкинулося місто Гадяч — адміністративний, економічний і культурний центр одного з найбільших районів Полтавської области.

Багатий на славних людей, багатий на щедрих людей, справжньою колискою народних талантів є наш Гадяцький край.

І серед них у першому ряді — родина Драгоманових.

Це вона дала світові Лесю Українку — нашу невмирущу пісню, нашу вічну гордість. Саме на березі тихоплинного Псла народилася її мати Олена Пчілка (Ольга Косач-Драгоманова) — відома українська письменниця, громадський діяч, член-кореспондент Академії УССР, редактор газети Гадяцького земства „Рідний край" чиє 140-річчя ми відзначали в 1989 році.

Саме звідси пішов у велике життя Михайло Драгоманов — видатний український літературний критик, фолкльорист, соціолог-історик, публіцист, ім'я якого тривалий час несправедливо замовчувалося.

18-го вересня 1991 року минає 150 років з дня його народження.

Разом з громадськістю України віддати належну шану землякові готуються всі жителі міста і району.

Створено організаційний комітет, складено заходи в справі відзначення ювілею, якими передбачається відкриття літературного музею родини Драгоманових, спорудження пам'ятного знаку, випуск нагрудного значка, закладено каменю на місці, де буде відроджена садиба-мальовничий куточок міста, де народився і провів дитячі роки М. Драгоманов.

У переддень народження ювіляра в районному будинку культури відбудеться літературно-художній вечір з участю письменників, науковців, майстрів мистців і колективів художньої самодіяльности.

Передбачено проведення зустрічей з письменниками, діячами науки і культури, які вивчали життя і творчість М. Драгоманова, випуск тематичних сторінок в місцевій пресі, радіо, влаштування книжково-журнальних виставок і таке інше.

Трудові колективи, громадськість району включилися в активну підготову до відзначення 150-річного ювілею земляка.

Колектив сироробного заводу виступив з ініціятивою відкрити в районному агрономно-промисловому банку спеціяльний рахунок збору коштів на створення музею родини Драгоманових і першим перерахував у цей фонд 5,000 карбованців.

У зверненні робітників заводу з цього приводу до трудових колективів, всіх жителів району, говориться „Сім'я Драгоманових, коріння якої проросло в нашій благодатній землі — то слава не лише Галицького краю, то безсмертна слава всієї нашої матері — України, то слава всесвітня.

Створити музей родини Драгоманових — наш синівський обов'язок і перед минулим, і перед майбутнім".

Оскільки значний відрізок життя і творчої діяльности Михайла Драгоманова пов'язаний з закордоном, зокрема, Німеччиною, Чехією, Італією, Австрією, Швайцарією, Болгарією, ми звертаємося до міжнародної громадськости: до всіх кому близьке його ім'я, прийняти посильну участь у вікoвіченні пам'яті дорогої для всіх нас людини.

Ми готові прийняти гостей, які виявлять бажання побувати на батьківщині М. Драгоманова, будемо щиро вдячні за експонати, які зможуть розповісти гадячанам до цього часу невідомі для них сторінки життя свого геніяльного земляка.

Ми будемо вдячні і за добровільні внески громадських організацій, окремих громадян на відродження музею Драгоманова. Для цього в нас відкрито розрахунковий рахунок №0020 70474 музею Драгоманова в долярах ЗСА у Гадяцькому відділенні республіканського акціонерного комерційного аґрономічно-промислового банку „Україна".

Кошти слід направляти через кореспондентський рахунок №07350008 у зовнішекономбанку м. Києва для Гадяцького музею Драгоманова.

Сьогодні ми щиро вдячні панові Іллі Демиденкові з м. Рочестеру ЗСА, який один з перших відгукнувся на повідомлення про підготовку до ювілею і вирішив передати музею Драгоманова в м. Гадячі портрет Михайла Петровича, роботи І. Труша, скатерть полтавського вирізування, зроблену жителями м. Гадяча і подаровану М. П. Драгоманову в 1894 році в час відзначення 30-річчя його наукової діяльности, ряд інших реліквій.

Ми будемо щиро вдячні за допомогу, підтримку і пам'ять про нашого славного земляка.

Георгій Віковічний

Україно, прости!

Україно, прости!... Бо шукав я собі
Щастя-долі колись на чужині...
Без твоєї краси, без твоєї журби
Поламав я крило соколине!

Україно, прости ті наївні, не злі
Поривання й блукання безкриле...
Без твоєї роси на прадавній землі
Гірко доля моя голосила!

Україно, прости за тужливий мій спів:
Так недоля співати навчила...
Без високих могил серед вільних степів
Чужина до відчаю не мила!

Україно, прости!... Я тепер зрозумів:
Душу вбило те небо чужинне!..
Без вогню кобзарів та без мови батьків
Тлів... не жив я, моя Україно!

Василь Ленцик

АКТУАЛЬНЕ ВЧЕННЯ СЛУГИ БОЖОГО АНДРЕЯ

I

Цього року в січні минуло 90 років, як єпископ станиславівський Андрей граф Шептицький перейшов до Львова, щоб обняти львівське архиєпископство та Галицьку Митрополію. З того часу через 44 роки Галицька земля носить печать його діяльности не тільки як духовного провідника, але також, як люблячого Батька, Отця Церкви та одного із найвидатніших Ієрархів української і Вселенської Церкви.

Маючи нагоду говорити чи писати про нашого великого святця і вчителя, виглядало б, що вже нема що більше сказати про незабутнього Митрополита некоронованого Патріярха і вчителя душ наших та справжнього новітнього Мойсея гоненого і розбитого на бездоріжжя судьби нашого народу. Але, коли візьмемо до уваги, що наш великий Архипастир провадив свій народ у найбільш важкий час двох світових воєн 44 роки тільки як галицький Митрополит, а перед тим більше як рік, як станиславівський єпископ, а заки став єпископом, як монах — місіонер — то зрозуміємо якою широкою рікою плили його думки — науки з того святого джерела так щедро Богом обдарованої душі.

Обмежуся до деяких маркатних думок, які характеризують святість душі Слуги Божого Андрея, задля яких можна його назвати новітнім учителем Церкви і то нашим рідним та поставити його в ряд таких учителів Церкви, як св. Василій Великий чи Святий Іван Золотоустий. Згідно з наукою Церкви, щоб когось включити до ряду Отців Церкви — вимагається таких чотирьох прикмет: правовірного вчення, святости життя, тихої або виразної апробати Церкви та старовинности. Всі ці прикмети відносяться до нашого Слуги Божого Андрея, за вийнятком старовинности, бо він жив в новітніх часах. Але Митрополита Андрея можна зарахувати також до учителів **Церкви, від** яких вимагається ще визначного знання. **Всіми цими** прикметами обдарував Господь в досконалій формі нашого Слугу Божого, — а Церква Свята устами Великого Папи Пія XXI сказала про нього „Його ім'я залишиться назавжди благословенним в Христовій Церкві, що збереже згадку свойого народу" (ААС т. XI-IV, 1957).

Святим життям та ревністю за спасіння душ Слуга Божий Андрей заслужив собі на це місце в Христовій Церкві від ранньої молодости до останнього віддиху праведного життя. І тим більше незрозумілим є чому апостольська столиця ще досі не проголосила нашого Святця зі Святоюрської Гори Блаженним і Святим. Адже Слуга Божий Андрей був досконалим виконавцем науки Христа Спасителя та послідовником вчення апостола Павла.

Він поступав згідно з наукою Христа, що дав доручення апостолам навчати і заховувати те все, що Він заповідав їм (Мт. 28,20) і апостолом Св. Павлом, який писав в листі до Тимотея єпископа Єфезького: „Проповідуй слово, настоюй впору і не впору, докоряй, погрожуй, благай з усякою терпеливістю (II. ТИМ. 4:2). Так само і Слуга Божий Андрей вже в першому посланні, як єпископ Станиславівський пише: „Я поставив собі закон, як найчастіше проповідувати слово Боже". А кожне його слово, то цілюща вода, це бальзам на зболілі душі свого народу. „Днесь перший раз відзиваюся до вас тим моїм пастирським листом, хотів би я Дорогі Браття, не лише переслати вам слово найщирішого мого привіту, але заразом і відкрити перед Вами ціле моє серце і всю вітцівську любов, котру Христос вложив в мою душу... Я хотів би стати всім для всіх, щоб усіх спасти. Днесь на жаль, ще не ділом, лише словом і ще як слабим бажаю Вам бодай заявити мою печаливість і вітцівську для Вас любов. Нехай нині умру — нехай у вічності не зазнаю щастя, нехай відлучений буду від Христа, коби Ви браття мої по крови були спасенні". Це немов парафраза слів св. Павла в листі до Римлян.

І хоча найважливішою справою для молодого єпископа є спасіння людських душ — „першим моїм завданням — пише Митрополит Андрей, — шукати **Ваших** душ і бажати їм вічного щастя" — то все таки в **тому ж самому** посланні він пише: „Але я Ваш батько, а **батькові не** байдуже те, що його дітей живо обходить". **(Твори т. І. ст.** 2-3). З тієї точки, як добрий батько, він говорить до своїх вірних і про здоров'я тіла, бо воно є запорукою також морального стачу народу. „Браття мої любі, якщо любите своїх дітей і свій народ — то жийте морально. Ви батьки бережіть своїх дітей, як ока в голові. Бережіть їх перед згіршенням".

Пламенні слова Слуги Божого, що випливали з його святої душі сильно промовляють до нас і є актуальні для нас сучасних, що їх можна порівняти зі словами апостолів чи отців Церкви, чи старозавітніх пророків, шо їх часто цитуємо, бо вони носять на собі печать надхнення Святим Духом.

Говорячи про дочасні добра цього світу, в тому ж самому посланні Слуга Божий Андрей пише: „Працюйте мої Любі Браття, дбайте про туземні добра, цініть їх і помножуйте. З цілого серця уділюю вам благословенства до тієї праці. Але при тому не забувайте на те, що важніше: 'Шукайте перш усього царства Божого і його правди, а те все доложиться вам' (Твори Т. І. ст. 9, Мт. 6:33). Тож працюйте, але так, щоб доробляючись дочасного добра, не втратити вічного". В цьому посланні і слово до вбогих, яким дає приклад Христа, який народжений в убожестві і про себе міг сказати: „Лиси мають нори і птиці мають гнізда, а Син Чоловічий (Ісус Христос) не має де голови склонити" (Мт. 8.20, Твори т. І. ст. 11).

Свідомий того, що народ тільки висококультурний і освічений може до чогось дійти, закликає Слуга Божий свій нарід до освіти: „Бо наука для вищих верств суспільства — то сила, під деяким оглядом навіть більша, як багатства. Народ, що має учених, здобуває собі в інших народів признання і честь. І з таким нарсдом мусять інші народи числитись".

Це така свята істина, що тільки наш гіркий досвід навіть в цій країні нашого поселення наглядно нам вказав, як ми були забуті і через те державно нехтувані вже в час Першої світової війни і після Другої, бо про нас, як окремий нарід мало хто знав із могутніх цього світу. А й тепер, коли ми вже таки зробили деякий поступ в інформуванню світу про нас, все ще сильні цього світу включно з Америкою готові признати право на свою незалежність; словінцям, хорватам, балтійцям, тільки покищо не українцям, хоча ми понад 50-мільйоновий нарід.

Закінчення буде.

Вшановано пам'ять членів військової референтури ОУН

Кергонксон, Н. Й. — Тут у неділю, 7-го липня, команда Буковинського Куреня під проводом полк. Петра Войновського вшанувала світлу пам'ять членів військової референтури Організації Українських Націоналістів (ОУН) у Другій світовій війні.

У вояцькій святині — церковці-пам'ятнику, яку збудував сам полковник Петро Войновський, о 10-ій год. ранку духовний опікун і настоятель вояцької святині митрофорний протоієрей о. Володимир Базилевський відправив з нагоди храмового свята св. Апостолів Петра і Павла Службу Божу.

Після Служби Божої о. Базилевський разом з парохом місцевої української католицької церкви св. Трійці о. Маріяном Струцем відправили під вояцьким хрестом біля святині Панахиду і Молебень за спокій душ покійних членів Військової Референтури ОУН: генерала-хорунжого Миколу Капустянського, генерала-хорунжого Віктора Курмановича, полковника Романа Сушка, полковника д-ра Володимира Бемка, сотника д-ра Івана Козака, сотника Антона Хухру, поручника Івана Володимира Кобзаря, поручника Івана Варцабу, воїна Миколу Бігуна й інж. Юрія Соколовського.

Під час Панахиди представники Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці (ОбВУА) і Буковинського Куреня виступали із своїми прапорами, а біля них держала стійку група членів і членок Організації Демократичної Української Молоді (ОДУМ) на чолі з комендантом вишкільного табору ОДУМ Андрієм Шевченком. Були теж представники місцевих громадських організацій, в тому числі і Пласту. На свято прибули представники ОбВУА з централі в Ню Джерзі, голова ОбВУА сотник Осип Труш і д-р Ярослав Роговський.

Співав хор, зложений із співаків обох церков під диригентурою проф. Володимира Бакума.

Опісля полк. Войновський гостив присутніх перекускою, під час якої промовляли деякі учасники. Він теж представив присутніх на святі вдів покійних членів Військової Референтури ОУН Дарію Хухру і Олю Кобзяр та внучок полковника Романа Сушка Олю Овад і отамана Никифора Гірняка Тетяну Цимбал.

Вшанування пам'яті побратимів по зброї — це благородне і шляхетне діло. Полковник Войновський, як член Військової Референтури ОУН, що залишився живий, вшановуючи пам'ять своїх друзів, гідно і чесно виконав свій вояцький обов'язок і за це йому належиться признання.

Учасники привітали полковника з іменинами.

Д-р Роман Барановський

УФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ-УНС

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Прогульковці з Рочестеру на Союзівці та Стемфорді

Кожна організація, крім своєї наміченої праці для її розвитку та добра громади, мусить дбати також про розривки для своїх членів.

Такими організаціями в Рочестері, Н. Й., є 47-ий Відділ Союзу Українок Америки та 217-ий Відділ УН-Союзу. Ці дві організації вже кілька років організовують автобусові прогульки в місця, куди наші сеньйори не поїхали б самі. Були ми вже в Джерзі Ситі, Н. Дж., з відвідинами Головної Канцелярії УНСоюзу, в Ню Йорку, де відвідали Український Музей і церкву св. Юра. Два повні автобуси їздили до Статуї Свободи. Кожного разу затримуємося на гостинній Союзівці, де ночуємо дві ночі. Цього року в днях 25—27-го червня ми знов вибралися в сторону Союзівки, де зустріла нас несподіванка, бо того дня вечором танцювальний ансамбль „Вірність" зі Львова давав свій концерт. Наші прогульковці мали нагоду насолоджуватися красою українських народних танків, які були виконані з великою любов'ю та професійністю.

На другий день автобус поніс нас чудовими гірськими дорогами до Стемфорду, Конн., де ми оглянули Український Музей Дієцезії Стемфорду. Директор музею д-р Василь Ленцик і куратор мґр Люба Волинець нас привітали і дали пояснення до чудових експонатів, які містяться у тому музеї. О. шамбелян Іван Сквіллер щиро нами зайнявся та попровадив нас до церкви і семінарної каплиці. Вечором ми повернулися на Союзівку, яка, як звичайно, гостила нас смачними стравами. Погода була чудова і ми до пізного вечора могли любуватися красою Союзівки. На третій день прогульки по полуденку ми задоволені верталися до Рочестеру.

Прогульковці передають даток для Українського Музею в Стемфорді.

Організаторами прогульки були секретар 217-го Відділу УНС Стефан Приймак, предсідник 217-го Відділу УНС Мирон Руснак і заступниця голови 47-го Відділу СУА Ірина Руснак.

Слід згадати, що професійність адміністрації на чолі з адміністратором Іваном Флисом, мол., багато причинилися до вигоди та доброго почування на нашій оселі Союзівці.

І. Р.

Нова касетка Аліка

Кліфтон, Н. Дж. — Тут вийшла в світ нова українська касетка під назвою „Electric Kozak", випущена фірмою AC Productions. У виконанні танцювальної оркестри під керівництвом Аліка Худолія записані різноманітні музичні твори, серед яких і власні композиції А. Худолія. Він є також продюсером цього видання і аранжувальником всіх творів. Асистент продюсера — Ліліана Шкафаровська. Касету в ціні 10 дол. можна набути, звертаючись до: AC Productions, 281 Urma Ave, Clifton, N. J. 07013.

Electric Kozak

Alex Chudolij Dance Orchestra

Концерт в пошану Акту відновлення державности

У неділю, 30-го червня, відбувся в залі Українського Культурного Осередку в Лос Анджелесі ювілейний концерт в пошану 50-ліття проголошення акту відновлення української держави 30-го червня 1941 року. Ця імпреза була зорганізована місцевим Відділом УККА.

Після внесення прапорів і відспівання хором „Кобзар" американського національного славня, голова УККА Александер Рівний виголосив коротке привітальне слово. На сцені появився танцювальний ансамбль-квартет під керівництвом А. Бачинського. Хореографічна імпровізація із внесенням хліба, гарні національні строї і динамічний „Козачок" подобались нашій публіці і запрошеним репрезентантам американського уряду.

Д-р Олег Снилик представив цих гостей публіці. Це були: Михайло Антонович, супервайзер повіту, Зев Ярославський, радний міста Лос Анджелес і Генрі Ваксман, конґресмен. В коротких промовах всі вони виявили свою поінформованість про наші визвольні змагання та закінчили їх оптимістичною думкою, що наші надії сповняться. А. Рівний прийняв від М. Антоновича ювілейну грамоту від повіту і пропам'ятну грамоту від З. Ярославського від міста. Губернатор Каліфорнії П. Вілсон прислав на руки УККА привітальний лист. Опісля д-р О. Снилик в короткій змістовній промові насвітлив значення акту проголошення відновлення української держави 30-го червня 1941 року. Він зазначив, що це був „історичнай застрик" у визвольні процеси нашого народу. Геройська акція УПА під керівництвом Романа Шухевича — це „золоті сторінки нашої історії, це дороговказ молодому поколінню в боротьбі за свободу".

Зена Рихтицька подала в англійській мові історію наших визвольних змагань. Вона задержалась довше на політиці Гітлера з його пляном „Барбаросса" і геройським спротивом УПА, яка мусіла боротись на двох фронтах, з німецьким і большевицьким наїздниками.

В концертовій частині імпрези зміцнений хористами з Сан Дієґо мішаний хор „Кобзар" під диригентурою Григорія Галика відспівав шість пісень: „Живи Україно" К. Стеценка, „Дніпро реве" Д. Січинського, „За тебе Україно" С. Людкевича, „Народним лицарям" В. Безкоровайного, „Не пора" Д. Січинського і „Вкраїно-мати" К. Стеценка. Співпраця хорів Лос Анджелесу з хором Сан Дієґо заслуговує на особливу увагу і признання, бо вона є доказом, що в нашій громаді є люди, які розуміють вагу української пісні в нашій культурі.

Настроєву збірну рецитацію „Гей у Львові" виконали Люба Кеске, Даня Лопушинська і М. Білий. Приємну несподіванку зробила мала донечка д-ра О. Снилика Ксеня, яка дійсно з патосом віддеклямувала вірш „Моїй Україні". Символічну імпровізацію „Вдова і три сини" виконав при супроводі бандури А. Китастий. Глибокий голос і своєрідна інтимна інтерпретація пісень меццо-сопраном Марусею Черепенко викликала бурю оплесків. Цінні були її пояснення до пісень в англійській мові. Вона відспівала: „Дивлюсь я на небо" В. Заремби, „Києве мій" І. Шамо, „Нагадай, бандуро" С. Калишної, „Пісня про Україну" К. Стеценка. В наддатку М. Черепенко проспівала з присутніми молитву „Боже Великий Єдиний". Велике враження зробив відомий нашій громаді баритон, оперний співак, член ОУН, політв'язень, Петро Болехівський-Боян. Він проспівав „Ой не співай пісень веселих" О. Бобикевича, арію Кармелюка з опери „Кармелюк" муз. Костенка, „Ой Дніпре, мій Дніпре" М. Лисенка і „Прощайте, друзі мої" Балтаровича.

При кінці програми д-р О. Снилик подякував всім виконавцям програми і присутнім за участь в імпрезі. Діти роздали солістам, диригентові хору і акомпаньяторці Лесі Короленко-Вахнянин китиці квітів. Концерт закінчився спільним відспіванням національного славня „Ще не вмерла Україна".

Ігор Лесик

С. Гуссейн...

(Закінчення зі стор. 1)

але як тільки вони прибули до столиці їх взяли під варту іракські ґвардисти і на другий день повісили, або розстріляли. Вістки про чистку серед армійських старшин продісталися до Вашінґтону завдяки американським зв'язкам з курдами. Курдські лідери, особливо ті, які стоять в гострій опозиції до С. Гуссейна заявили, що іракські генерали зробили три способи перевороту і заміни С. Гуссейна на пості президента країни. Цю інформацію підтвердила також американська центральна розвідча аґенція Сі-Ай-Ей.

З іншого джерела, а саме від іракських шіїтів, стало відомо, що С. Гуссейн звільнив з армії, або понизив у ранзі понад дві тисячі своїх старшин за останніх чотири місяці.

Французьке пресове аґентство „Франс-пресс" повідомило, покликаючись на інформації отримані від членів Комісії ООН, яка їздила до Іраку перевіряти іракські атомові інсталяції, що в червні Гуссейн наказав розстріляти 18 високих старшин армії. Серед вбитих є також леґендарний іракський генерал Ялхін Омер, який вславився у восьмирічній війні Іраку з Іраном і був нагороджений найвищими орденами. Така ж доля стрінула також колишнього керівника генерального штабу армії ген. Гуссейна Рашіда Такріті, якого на цьому пості замінив тепер ген. Аяд Фатіґ Раві.

„Ню Йорк Пост" твердить, що С. Гуссейн панічно боїться заговорів і тому частину керівних постів віддав членам своєї родини, або довіреним ґвардистам.

Не зважаючи на послаблення генералітету в армії і висліду останньої короткої, але жорстокої війни, у якій Ірак втратив сотні тисяч своїх вояків і цивільного населення, С. Гуссейн бундючно заявляє, що його країна знає про чергові „провокації американських імперіялістів" і є готова до нової війни і захисту країни. Прем'єр-міністер іракського уряду Саадун Гаммаді заявив журналістам, що Уряд ЗСА „фабрикує чергову фальшивку проти Іраку, тоді, як Ірак виповняє усі резолюції Ради Безпеки ООН". Іракський прем'єр натякав, що ЗСА обороняють політичні інтереси Ізраїля тому вони не даватимуть можливости розвитку іншим арабським країнам. Він тільки не сказав про який саме „розвиток" йдеться, а про початки продукції своєї атомової зброї взагалі не згадував.

Вміжчасі справа Іраку була предметом обговорення на зустрічі „великої сімки" індустріяльних держав в Лондоні. Там заявили, що іракський народ має право обрати своє керівництво демократичним способом і позбутися раз і назавжди тирана Гуссейна. ЗСА, Франція, Великобританія й інші категорично заявили, що збомблять усі атомові інсталяції Іраку, якщо в найближчому майбутньому їх не знищить тамошній режим.

Кожному відомо, кажуть політичні спостерігачі, що над Іраком нависло нове мариво війни, бо як сказав британський міністер закордонних справ Даґлес Гард: „Якщо буде треба ми застосуємо силу".

Св. п. Богдан С. Демчук

В суботу, 11-го травня 1991 року, Богдан С. Демчук прибув до Києва на запрошення Київського Політехнічного Інституту. Він мав намір дати 35 викладів про американський менаджмент.

Кореспондентка Ольга Гергель перевела з ним 15-го травня інтерв'ю, яке помістила 29-го травня у газетах „Київський Політехнік" і „Хрещатик".

Демчук дав вичерпні й цікаві відповіді кореспондентці. Він сказав, що їхав сюди, маючи велике бажання принести якнайбільше користі Україні. Він любив і шанував свій народ, коріння свого роду... „Поки житиму, ніколи не забуду батькові слова: пам'ятай про Україну. Дітей наших ми з дружиною навчили рідної мови, зацікавили їх українською історією і культурою. Я не є бизнесменом, але спеціялістом з фінансових справ. Я займався укладанням угод, маючи на увазі насамперед фінансовий бік справи..."

На зізнання Гергель, що в Україні ще не вміють розібратися в тонкощах ділових стосунків, Демчук відповів, що інтелектуальний і економічний потенціял — це передусім люди. Український народ — мудрий, талановитий, красивий душею і тілом, народ з багатющим минулим, високою культурою і традиціями... Українці, ствердив Демчук, мають неабиякий хист до комерційної справи, бизнесу, тільки цей хист був безжально знищений. Було створено

Богдан С. Демчук

штучний антаґонізм між людиною і справою. Якщо ж до цього природнього хисту додати працелюбність, економічну практичність, поетичну ніжність та лицарську відвагу українців... Економіку України треба піднести до висот її національної душі. „Мене дехто з колег називає м'якосердним. Може й так. Але про те я ніколи не жалкував. Розум і енерґію людську треба вміти цінувати. Тоді й буде результат". На запитання, що допомогло йому досягти високого професійного рівня в Америці, він сказав: праця. Він вчився в трьох університетах: Лондонському, Нюйоркському й Колюмбійському. Вивчав фінансову справу, економіку, менаджмент. Працював у різних фірмах, найбільше — у „Пепсі-Ко". Об'їздив майже увесь світ. То виснажлива праця. Вранці — у Ню Йорку, ввечері — в Африці, наступного дня — десь в Австралії.

Побачивши в готелі „Русь" пляшки з „Пепсі-колою" без етикеток фірми, він заявив, що такого не повинно бути, бо це підриває престиж фірми, представником якої він є. Віденський філіял фірми, який обслуговує Радянський Союз, має негайно виправити становище. Демчук був радий, коли побачив на київському тролейбусі рекляму „Пепсі-коли". „Це — надихає. Я стільки хочу зробити для України!"

Він вважав, що Україні потрібний свій національний банк, тому українці мусять досягти економічної грамотності. Треба докласти великих зусиль, аби на народній мудрості, найважливішому підгрунті, звести будову глибоких економічних знань менаджменту. „Пляни у мене великі, заявив Демчук, я щасливий, що можу врешті виконати батьківський заповіт... Я вражений, захоплений Києвом, його красою. Він гарніший за Париж!. Я чекав тут побачити одноманітні будинки, пригнічених, сумних людей, якусь занедбаність, печаль... А побачив таке красиве місто! Я вперше на Україні. Які тут гарні люди! Мої! Рідні! Я був на Дніпрі. Який він широкий! Яка зелень навкруги! Я Щасливий!".

А 15-го травня 1991 р., о 8-ій год. вечора за київським часом сталося непоправне: Богдана Степана Демчука не стало — раптово, нагально. Помер на розрив серця, на 63-му році життя.

Київський Політехнічний Інститут створив у його пам'ять стипендійний фонд ім. Богдана Демчука.

Тіло покійного привезено до Америки щойно 24-го травня 1991 року.

У понеділок, 27-го травня 1991 р., у похоронному заведенні „Томаша Квін енд Сонс" в Асторії, Н. Й., о. Ґреґорі Хмиляр відправив Панахиду, згадуючи у своєму слові про свого колишнього парафіянина св. п. Богдана. При закритій домовині почесну варту тримали побратими І-ої УД УНА, віддаючи останній салют своєму другові. Син покійного подякував присутнім за численну участь у Панахиді. На бажання родини, замість квітів, Ярослав Черник перевів збірку на допомогу дітям — жертвам Чорнобиля. Датки на цю благородну ціль продовжують надходити.

У вівторок, 28 травня, тлінні останки покійного перевезено до церкви Чесного Хреста в Асторії, де о. мітрат Матвій Берко відслужив Службу Божу, висловив співчуття родині, згадуючи про життєвий шлях покійного. Після Служби Божої жалібний кортеж під проводом о. Ореста Підлипчака прибув на український католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, де після молитви о. Підлипчак запечатав труну.

На тризні інж. Олесь Пришляк і колишній голова УНСоюзу Йосиф Лисогір, також промовляли про пройдений шлях покійного та його осяги в американському бизесовому світі. Джан Будет, співробітник Богдана з компанії „Пепсі-ко", говорив про фахове знання Богдана й його товариську вдачу і поведінку серед своїх співробітників.

В суботу, 29-го травня, у 40-ий день після смерти св. п. Демчука, члени родини, побратими по зброї і приятелі покійного спільною зустріччю у домі Демчуків вшанували світлу пам'ять Богдана однохвилинною мовчанкою і заслухали коротке слово Ярослава Черника про його спільне минуле з Богданом. Табір полонених в Риміні, де вони обидва вчилися у таборовій гімназії, що перебувала під протекторатом Східньої Конґреґації. Обидва вони склали там іспит зрілости. Богдан виїхав до Англії, і на в Лондонському університеті продовжував студії, а Черник виїхав до Америки. Стрінулися старі приятелі в одній з тутешніх фірм, а вечорами продовжували студії в Нюйоркському університеті.

Директор Українського Інституту Америки (УІА) Йосиф Лисогір згадав про своє знайомство з покійним, наголосивши на великій втраті передчасного відходу у засвіти талановитого знавця своєї професії, яка нині дуже важлива для відбудови економіки України. Промовець відзначив, що Богдан Демчук дуже хотів своїм знанням допомогти Україні.

Богдан Степан Демчук осиротив дружину Анну, сина Любомира й дочку Зірку. Він був членом Українського Інституту Америки. Всі з родини Демчуків є членами УНСоюзу. Богдан, як делеґат 5-го Відділу УНСоюзу, брав участь у 28-ій конвенції УНСоюзу у Філядельфії.

Вічна йому пам'ять!

Роман С. Голіят

В УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 1)

міста напрочуд тепло вітали рейд. Після того, як була розповсюджена летючка Руху з критикою КПУ та міської влади, після концерту та покладання квітів на козацьких могилах та гарячих промов, учасників рейду випроваджено на донецьку трасу — подалі від шахтарів. Наступного дня, 30-го червня, у Донецькому відбувся мітинг, організований Крайовою організацією Руху та обласною організацією УРП. На мітинґу виступив народний депутат України Іван Заєць. Він розповів про боротьбу у ВР УССР і пояснив, чому саме Україні не можна ні за яких обставин підписувати договір. На мітингу виступив перший секретар Пролетарського райкому КПУ Леонід Степанов, який наголосив на тому, що мітинґи взагалі не потрібні, зокрема нинішній, який виказує неповагу до влади. Цей та кілька подібних виступів були засвистані.

Тернопіль. — 2-го липня голодували перед будинком обкому КПУ чотири активісти. Рівно через місяць від початку пікетування обкому КПУ, організованого бльоком демократичних сил Тернопільщини, чотири особи розпочали голодування. До четвірки увійшли: співголова Партії Зелених України Ігор Пушкар, члени Української Національної Партії Георгій Команда, член Руху Антоніна Андрушків, член Української Християнсько-Демократичної Партії Богдан Ханасик. Основні вимоги пікетуючих: передати два поверхи будинку обкому КПУ громадським та політичним організаціям демократичного спрямування, надати приміщення цим організаціям також у райцентрах області, передати ґаражі обкому КПУ під помешкання для станції швидкої медичної допомоги, передати Видавництво „Збруч" Обласній Раді.

ПОДЯКА

7-го липня
минуло 4 місяці
коли відійшов
на вічний спочинок
наш дорогий
і ніколи
незабутній

син інженер-хемік
БОГДАН
САС-ГОШОВСЬКИЙ

маючи всього 41 рік життя. Залишилися в глибокому смутку дружина, двох малолітніх синів, батьки, сестра і брат.

Вістка про смерть Богдана, миттю рознеслася по нашій околиці дійшла до друзів, які жили давніше в Бронксі і діти їхні ходими з Богданом до школи, гайскулу і університету. Від приятелів Богдана на адресу батьків, прийшло дуже багато листів зі співчуттям по втраті дорогого сина і пожертви на Служби Божі і різні цілі. Нам важко подякувати кожному особисто, бо не маємо точних адрес, тому цією дорогою складаємо сердечну подяку жертводавцям, які сьогодні живуть в Асторії, Лонґ Айленді, Ню Джерзі, Вірджінії, Мериленді, Йонкерсі, Бронксі і далекій Каліфорнії.

Дякуємо оо. Василіянам і студентам з манастиря у Ґлен Кові, за похоронні відправи. Софії Когут, яка занялася з панями приготуванням теплого обіду в 40-ий день поминків Богдана. Членкам з Відділу ОЖ ОЧСУ в Асторії за Службу Божу в 40-ий день смерти Богдана.

Сердечно дякуємо всім приятелям покійного Богдана, які причинилися вінками, квітами, пожертвами на Служби Божі, всією організованою допомогою в часі похорону, дякуємо ще раз і нехай Всевишній Бог, вам і вашим нащадкам винагородить своїм багатим добром.

ВОЛОДИМИР І ЛЕОНТИНА САС-ГОШОВСЬКІ,

Лідія, сестра
РОМАН, брат

Зміна варти

В неділю, 2-го червня, в парафіяльному домі церкви св. Покрови УАПЦ в Рочестері, Н. Й, відбулись Загальні збори місцевого Відділу Об'єднання Прихильників ДЦ УНР. Загальновідомий десятилітній застій в праці нашого Державного Центру в екзилі відбився на активності і жертвенності колись справді жертвенної української громади Рочестеру і тільки зусиллям активних людей громада знову ожила й береться до праці на підтримку нашого ДЦ.

Відродження діяльности рочестерського Відділу Об'єднання Прихильників ДЦ УНР розпочалось відразу ж після 10-ої консолідаційної сесії ДЦ 16—19-го червня 1989 року. Як тільки стали відомі результати згаданої сесії, в Рочестері створилась ініціятивна група відновлення діяльности Товариства (а пізніше Об'єднання) Прихильників ДЦ УНР — колишні ентузіясти впряглись в одного воза й дружно потягли його вперед. Найактивніша трійця ентузіястів — Василь Іванців, Петро Косенко та Павло Прокопенко — за останні два роки активізували працю Відділу, як у збірці фондів для нашого Державного Центру, так і в організації імпрез, тісно пов'язаних з діяльністю ДЦ УНР.

10-го грудня 1989 року рочестерський Відділ Об'єднання Прихильників ДЦ УНР зорганізував виступ голови Української Національної Ради проф. Михайла Воскобійника, а 3-го червня 1990 р. український Рочестер вітав Президента УНР Миколу Плавюка.

Голова Української Національної Ради в своєму виступі відстоював демократичні засоби боротьби українського народу за свою свободу, а Президент в своїй доповіді на пошану С. Петлюри й Є. Коновальця говорив про необхідність твердости й послідовности в нашій боротьбі за незалежність до переможного кінця так, як заповіли нам С. Петлюра й Є. Коновалець.

Ці обидві доповіді доповнювали одна другу в тому сенсі, що боротьба за нашу незалежність є справою всього українського народу, боротьба на всіх фронтах і всіма силами, боротьба вперта й довга, яка рано чи пізно увінчається успіхом і приведе нас до бажаної мети — незалежної української держави, не дивлячись на те, хоче цього хтось, чи не хоче.

Треба признати, що згаданий сумнозвісний застій породив деяку інертність і навіть байдужість серед ширшого рочестерського українського громадянства але завзятість вищезгаданої трійці принесла результати — поволі, але певно поповнюється каса Відділу, поволі воскресають „мертві душі" й стають знову в коло активних жертводавців, а на зміну їм, які витримали оту застійну облогу, приходять нові ентузіясти праці. На згаданих зборах Відділу власне й відбулась зміна варти — зі справжнім ентузіязмом була обрана нова Управа — Федір В. Федоренко — голова, Олексій Скібіцький — заступник, Роман Боднар — секретар, Павло Прокопенко — касир, Карло Манківський — член. До Контрольної комісії обрано Андрія Стеціва, Якова Клименка та Василя Семенюка.

Перед цими знаменними зборами в церкві св. Покрови був посвячений новий прапор рочестерського Відділу Об'єднання Прихильників ДЦ УНР, а після цього була відслужена Панахида по Головному Отаманові військ УНР С. Петлюрі в присутності численних вірних і представників українських громадських організацій Рочестеру з їхніми прапорами.

Треба сподіватись, що Відділ Об'єднання Прихильників ДЦ УНР Рочестеру і його околиць продовжить гідну традицію рочестерських прихильників нашого Державного Центру в екзилі, бо вищезгадані ентузіясти, які були обрані на зборах, є знаними й випробуваними громадськими діячами.

Петро Косенко

Проєкт...

(Закінчення зі стор. 2)

го бюджету, здійснення грошової емісії; зберігання золотого запасу, алмазного і валютного фондів Союзу; керівництво космічними дослідженнями, загальносоюзними системами зв'язку та інформації ...управління атомовою енергетикою. (...) Для фінансування державного бюджету Союзу... встановлюються союзні податкові збори, ...а також і пайові відрахування на загальносоюзні програми".

Центральний уряд (при співучасті республік) затримав би теж за собою право на: „Визначення стратегії соціяльно-економічного розвитку Союзу ... проведення єдиної фінансової, кредитової, грошової, податкової, страхової та цінової політики, основаної на спільній валюті... (...) Розробку єдиної політики та балансу в галузі паливноенергетичних ресурсів, управління енергетичною системою країни, магістральним газонафтопровідним, загальносоюзним, залізничим, повітряним і морським транспортом".

На засіданні Верховної Ради України 28-го червня, цебто в день публікації проєкту, прем'єр-міністер Фокін доповідав про економічну програму уряду. Про українські гроші він висловився так: „Велика спокуса мати свою грошову одиницю потребує значного часу... Тому на цей час... Треба будь-що запровадити гроші з особливою позначкою". Це були б, як він завважив, „спеціяльні грошові знаки", цебто гроші (змодифіковані рублі?), які в якийсь спосіб відрізнялися б від звичайних рублів. Чи це значить, що уряд України спробує іґнорувати намагання центрального уряду затримати монополь у тій і з економічної, і з політичної точки зору незвичайно важній ділянці? Фокін сказав теж, що „...нам потрібні власні валютні ресурси", що теж незгідно з положенням проєкту в тій ділянці. Тут треба додати, що республіки не мали б права встановляти на своїх границях митні контролі і збирати митні оплати.

Унітарний характер не дуже то нової політичної системи СССР є далі унаявлений такими точками проєкту. До компетенції Союзу належить: „Захист... територіяльної цілісности Союзу; оголошення війни і укладення миру; забезпечення оборони і керівництво Збройними Силами, прикордонними, внутрішніми, залізничими військами Союзу... Забезпечення державної безпеки Союзу; встановлення режиму і охорони Державного кордону, морського і повітряного простору Союзу; координація діяльності органів безпеки республік".

Виходить, що на територіях „суверенних" республік будуть далі оперувати Омонівці і КҐБ. Залишився б теж уряд генерального прокурора, якому були б підзвітні генеральні прокурори республік.

Чи Верховна Рада України повинна ратифікувати цей проєкт договору? Коли б вона це зробила, тоді вона сама собі наплювала б ввічі. Адже ж проєкт в найбільш основний спосіб суперечить Декларації про Державний Суверенітет України. Звернім увагу на такі пункти в декларації: „Українська РСР має своє громадянство... (...) УРСР здійснює верховенство на всій своїй території... (...) УРСР самостійно визначає свій економічний статус... (...) УРСР самостійно створює банкову (включаючи зовнішньоекономічний банк), цінову, фінансову, митну, податкову систему, формує державний бюджет, а при необхідності впроваджує свою грошову одиницю (...) УРСР має право на власні Збройні Сили. УРСР має власні внутрішні війська та органи державної безпеки... (...) УРСР як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні зносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюється дипломатичними, консульськими... представниками... (...) Відносини УРСР з іншими радянськими республіками будуються на основі договорів (а не на основі союзної конституції і законів-ММ), укладених на принципах рівноправності, взаємоповаги і невтручання у внутрішні справи".

Іншими словами, Верховна Рада України повинна б без вагання проєкт договору відкинути... Та є питання, чи вона це зробить. Багато українських політиків сотнями літ привикли вигинатись „і задком і передком" перед російськими можновладцями. Щось в роді строфи Максима Рильського:

З'єднаний безмертною судьбою
З старшим братом, з рідною Москвою,
Що сіяє кулі всій земній,
Ти ідеш, народе мій!

Останніми часами їм це багато легше робити, тому що вони мають нагоду прикривати боязливість чи безхребетність раціональними принципами реальної політики.

Св. п. Теодор Спортон

Людина хвилева, життя коротке, швидко минає, але праця, добрі діла для церкви, громади, людей — вічні. Бо саме діла, залишені грядучим поколінням, історії є сенсом людського життя. І саме ця корисна, повна посвяти, безінтересовна праця, щире, велике серце, поради, послуги, поміч для ґантерської парафії і людей були ціллю і красою життя покійного Т. Спортона.

Народився Теодор Спортон 1-го лютого 1925 року в Махнівці біля Золочева, Західня Україна, в середньозаможній селянській родині. Батьки дали йому глибоке релігійне виховання. По закінченні народної школи помагав батькам в господарстві, а заразом вивчав столярське ремесло. 15 літнім хлопцем в 1945 році був вивезений на роботи до Німеччини. Працював у бавера в Баварії, а після закінчення Другої світової війни опинився в переселенчому таборі біженців у Мюнхені, де пізнав і одружився з Анною Шандрівською. По трьох роках виїхав на роботу до копалень в Бельгії, відтак вернувся до Німеччини і в 1954 році еміґрував до ЗСА. Поселився в Ню Йорку, де поза працею при будовах домів активізувався в церковному і громадському житті. В 1956 р. спровадив дружину з Німеччини, купили хату в Лексінґтоні біля Гантеру і в літні місяці помагав при будові цекви св. Івана Хрестителя і інших парафіяльних забудовань.

У згоді і любові проходило життя молодих людей. Вони виховували сина і прищеплювали в молоду душу ті самі засади, на яких був вихований батько: поміч людям, любов до праці. Одначе нещастя не спить. Під час праці на будові в Ню Йорку впав з шостого поверху, пошкодив ребра, хребет, ноги, голову, втратив притомність, лікарі не давали надії на життя, і він став непрацездатним. Однак сильна жадоба жити, сильний організм і енерґія перебороли. Т. Спортон, нездатний до праці, залишився при житті і замешкав на стало в Гантері. На здоровому повітрі і під опікою люблячої дружини прийшов до здоров'я. Як нетитулярний господарчий референт церковного комітету гантерської церкви був незаступимий. Мав золоті руки, все вмів зробити добре і гарно. Хоч мав свою хату, в якій кожний куточок був дбайливо викінчений, був готовий на кожний поклик, якщо треба було щось направити чи зробити біля церковних забудовань, порадити чи помогти парафіянам. Був веселий, дотепний і всі його любили за його вдачу, а поважали як доброго і мудрого працівника.

Але все має свій кінець. Його серце, нарушене випадком при праці, було слабе і треба було дуже на нього вважати. Та він на це не зважав, бо праця для нього була ціллю життя. Аж прийшла катастрофа. Помагаючи жінці в городі, дістав смертельний удар серця і так при праці помер на 67 році життя. Смерть його наче грім поразила всіх жителів Гантеру і околиці. Приміщення похоронного заведення було заповнене на Парастасі і другого дня на Панахиді, де його зворушливо прощав від церковного комітету інж. Володимир Левицький, а в день похорону, після Служби Божої з Панахидою в церкві парох о. д-р Володимир Фіґоль, підкресливши великі заслуги покійного, як доголітнього господаря церковних забудувань. Похоронено його на нюйоркському кладовищі Святого Духа. Під час Панахиди д-р Іван Макаревич, почесний муж довір'я в змістовому слові підкреслив його довголітню фахову працю, як „церковного господаря", від титулу якого постійно відмовлявся, його чесноти, жертвенність і готовність помогти іншим, а особливо як приятеля, загально любленого члена малої гантерської громади, і зложив глибоке співчуття дружині і рідним, яких покійний безмежно любив.

Гантерська громада з околицею та товариші і знайомі з Ню Йорку і Асторії відпровадили покійного на вічний спочинок та під час похорону і тризни зложили за спокій душі його пожертви на понад 50 Служб Божих 475 долярів на церкву св. Івана Хрестителя в Гантері і 80 дол. на пресовий фонд „Шляху Перемоги". Не стало св. п. Теодора, але його велике серце, добрі діла, поміч, поради напевно виєднали у Всевишнього царство небесне і душа його там, де всі праведні.

К. Б.